

Fodbold og den nordiske mytologi

Kurt Hermanns erindringer om
ungdomstiden i Horsens Freja

Skrevet i 2011

Fodbold og den nordiske mytologi

Af Kurt Hermann

At jeg valgte at spille fodbold i Horsens Freja, var slet ikke nogen tilfældighed.

Allerede i 1956 eller 1957 sæsonen havde jeg spillet ude på Dyrskuepladsen, og jeg kan tydeligt huske den indsø, der var på pladsen. Det var aldrig populært, at komme til at sparke bolden derud. Boldene dengang - de få vi havde - var i ubehandlet læder, og de kunne suge vand som svampe.

Boldklubben Horsens Freja var hele Sønderbro-områdets og 'Pipkvarterets' klub, så her spillede langt de fleste af skolekammeraterne fra Søndermarksskolen. Af de boldinteresserede vel at mærke. De få som ikke gjorde, taler vi ikke om.

Freja var derfor et både naturligt og et selvfølgelig valg for mig.

Freja er et navn hentet i den nordiske mytologi. Hun var en kærlighedsgudinde, en frugtbarhedsgudinde, men blev mest opfattet som en gud i en erotisk og i en svangerskabsmæssig forstand.

Freja er beskrevet i vikingetiden som den vigtigste kvindelige guddom af Vaner slægten, og som den skønneste af alle guder.

Måske var det derfor, vi havde så stor kærlighed til klubben.

Freja fra Frejasgade

Horsens Freja blev stiftet i 1949. I Frejasgade naturligvis.

Det stiftende møde var med nogle drenge, og det foregik oppe på loftet. De måtte senere erkende, at de havde brug for nogle voksne, til at sætte struktur på den spirende klub. Det viser også, hvor seriøse de drenge har været. De var også så kloge, at de kontaktede Jens Outzen. Det var et klogt træk, for det satte skub i klubben.

Klubben blev dengang kaldt for en døgnflue af de gamle klubber, men det er vist manet godt og grundigt i jorden her 62 år efter.

En af lederne der i slutningen af halvtredserne var Erik Schnor. Jeg husker ham som en udmærket leder. Det samme gælder Aksel, som sidst jeg så ham, var flyttet til Svogerslev på Sjælland, og naturligvis der lagde et stykke arbejde i den lokale fodbold-klub.

At jeg husker dem som gode ledere, kan naturligvis hænge sammen med, at jeg kun var 7 år.

Horsens Frejas faciliteter på Dyrskuepladsen var bestemt de dårligste blandt klubberne i Horsens og en meget stor omegn. Ét træskur med ét omklædningsrum med fortovsfliser som gulv, og ét lille rum til bolde, kridtmaskine og andet godt. Varme og bade faciliteter var en by i Rusland, men vi havde indsøen, hvor vi kunne fjerne det værste snavs, hvis det var absolut nødvendigt.

Det er før set i historien, at dårlige forhold får medlemmerne til at rykke sammen, skulder ved skulder. Sådan var det så sandelig også her. Medlemmerne rykkede sammen i ren og skær trods og klubfølelse. Hvis kommunen havde håbet på, eller regnet med, at Freja hurtigt ville forsvinde igen fra fodboldkortet, så havde de regnet forkert. Den døgnflue, som mange troede Freja ville være, var i den grad gjort til skamme.

Dårlige forhold havde klubben altså, men det var en god klub. Dårlige forhold eller ej, var ikke noget vi medlemmer tænkte dybere over. Sådan var det bare. Vi var bare Freja-spillere, og jeg kan tydeligt huske, den store forventningens glæde jeg havde ved at lægge mit fodboldtøj frem på min seng mandage og onsdage til træning.

Horsens Freja havde gennem nogle sæsoner faktisk Jyllands syvendestørste ungdomsafdeling, så helt skævt var det vel ikke. Ungdomsspillerne kom primært fra området, og dengang var år-gangene nemlig betydeligt større i fodboldrækkerne, end de er i dag.

Horsens Freja's gamle originale klubemblem.

Ynglingeholdet fra 1968 havde alle sorte sko, grå gabardinebukser, hvide skjorter, blå slips og blå jakker. De fleste havde en emblemnål i jakke reversen, helt i tidens trend.

Det var Freja's farver, så det samme kan de nok ikke gøre i dag med den røde farve.

Brydning i stedet for fodbold

Jeg stoppede dog med fodbold i Horsens Freja allerede efter en enkelt sæson.

Valget faldt i stedet på græsk-romersk brydning i Hermod. Jeg havde ikke lyst til at blande tingene sammen, så jeg koncentrerede mig om brydningen i brydeklubben Hermod, også fordi min far havde været bryder. Nu var han gået over til ledernes rækker.

Jeg kunne have valgt fodbolden i Freja, for der havde min far spillet på førsteholdet, så valget dér kunne også have været en slags familie-tradition.

Kærligheden til brydesporten holdt lige indtil 1964, hvor musikken tog over de næste seks år.

Men det er en helt anden historie.

En anderledes skole og en fodbold

I skoleåret 1967/1968 var jeg på efterskole i Holsted, en lille by i nærheden af Esbjerg. Der blev fodbold det store nummer for mig, og jeg fik mulighed for at træne sammen med ligestillede og danne et skolehold, som mødte andre skoler. Vi fik endda bevilget et mindre, kontant beløb til indkøb af en fodbold, som var på tilbud.

Samtidig var min far pludselig mere end villig til at tage turen til Holsted lørdag formiddag, og tilbage til Holsted igen søndag aften. Det var faktisk ture på 360 kilometer i alt hver weekend.

Der var ikke meget trafik dengang, så jeg kunne passende lære, at køre bil i mine forældres nye Audi Super 90. Med ratgear.

Nu kunne vi endda snakke sammen, ikke tale, bare snakke.

Skoleåret på Sydjysk Ungdomsskole var noget, jeg helt og holdent selv havde besluttet. Jeg havde konsulteret erhvervsvejleder Nørup, og han anbefalede varmt Holsted.

Jeg skulle nemlig bruge bedre karakterer i matematik og karakterer i fysik og tysk i det hele taget, for at kunne søge på HF-kurset på Gedved Statsseminarium. Det lykkedes da også at få de nødvendige gode karakterer, men målet trådte lidt i baggrunden.

Arne Arne

Jeg fortrød bitterligt min beslutning, da dagen oprandt, og vi kørte ud af mit elskede Horsens, over til det ukendte land langt vest på.

Den første jeg mødte, var en anden elev, Arne Andersen fra Fredericia. Han syntes simpelthen, at alting bare var noget forfærdeligt lort og noget forfærdeligt bras. Dog mest noget lort. Der var absolut intet, som kunne formilde ham.

Jeg tænkte, at det var godt, jeg ikke skulle dele værelse med sådan et totalt brokkelhoved.

Det skulle jeg aldrig have tænkt, for sådan blev det selvfølgelig. Så jeg kontaktede lynhurtigt forstanderparret Hyldkrog for at få ændret på tingenes tilstand, men nej! Det kunne måske ændres efter det første kvartal. Ikke før, og det viste sig at være fornuftigt nok.

Da de tre måneder var gået, var et værelsesskift ikke mere aktuelt. Langt fra. For Arne og jeg var blevet totalt pot og pande. Og han interesserede sig endda slet ikke for fodbold.

Det blev et skoleår spækket med oplevelser. Vi var blandt andet på Bornholm, i Norge og i Italien, og gennemgående var det, at det ikke blot skulle være rene ferieture. Vi skulle lære noget om lokaliteterne, og jeg ved stadig en masse om etruskerne i Italien, om slotsruinerne på Bornholm og den fantastiske myseost i Norge. Men skoleåret i Holsted vækkede igen min interesse for fodbold, og selve skoleåret på Sydjysk Ungdomsskole blev det suverænt bedste skoleår for mig.

Fodbold i stedet for brydning

Jeg startede i 1967 som 1. års ynglingespiller på 2.holdet i Horsens Freja med Finn Madsen som træner..

Dengang kunne Horsens Freja nemlig mønstre mindst to hold i hver ungdomsrække.

At spille på andeholdet var ganske tilfredsstillende, for jeg var i princippet en total nybegynder, men jeg havde fundet ud af, at jeg ikke var den langsomste spiller i verden.

Min medfødte hurtighed fik jeg brug for året efter. Nu var det som 2. års ynglingespiller, jeg skulle stå min prøve.

Og spillerne var nu fri for at være nervøse for, at sparke bolden ud i indsøen. Den var nemlig blevet fyldt op, og vi kunne spille mere frit.

Ynglinge A i 1968

I 1968-sæsonen skete der virkelig noget.

Jeg blev udtaget til ynglinge A holdet som centerforward. Det hold var et rigtig godt hold, og med en træner, Finn Mathiesen, der virkelig kunne styre os, og som stillede krav til os. Ikke noget med at springe over en træningsaften. Slet ikke, hvis man gerne ville spille på førsteholdet.

Holdet bestod af en god blanding af førsteårs ynglinge og andetårs ynglinge, men med en lille overvægt af andetårs.

Men der opstod hurtigt en rigtig god kemi blandt alle os spillere.

En af førsteårs ynglingene og jeg fandt ud af, at vi havde den helt rigtige indbyrdes kemi.

Harry blev min gode ven, i starten af sæsonen 1968 - og vi er stadig venner her i 2011.

Horsens Frejas ynglingehold i 1968 var så ubeskedne, at vinde vores kreds med en målscore jeg aldrig vil glemme: 128-21.

Mange har troet, at det var pral mange år efter, men vi fik så sandelig syn for sagn, da holdet samledes i 2007. Ole Nikolajsen havde medbragt et gammelt brunt kladdehæfte fra dengang, og her havde Ole minutøst skrevet samtlige holdopstillinger ind, hvem vi mødte, hvor meget vi havde vundet, og hvem der havde scoret. Det hele slutter med holdets totale målscore: 128-21!

Og det var ikke fordi, jeg spillede centerforward. Jeg lavede da en del mål, men det gjorde Skals, Buller, Ole, Peter og Torben så sandelig også. Samtidig var midtbanen og forsvaret tilsvarende stærke, hvad målscoren mod os, da også klart indikerer.

Holdet var unikt, og ret hurtigt blev klubben gennemsyret af ideen om, at fastholde ynglingeholdet som et samlet hold, når vi blev rykket op i seniorafdelingen. Vi var først klubbens ynglinge, nu blev vi klubbens yndlinge.

Gode intentioner, men det er en helt umulig ting at gennemføre i praksis.

Nogle af spillerne kommer på førsteholdet, nogle på andet- holdet, nogle går langsomt i stå, nogle får andre interesser, nogle mister gnisten og stopper helt.

Husk på, at vi var en flok 18-års knægte, hvor nogle bukker under for de flyvske hormoner, og enkelte får en kæreste, som vil gennemtrumfe, at det er vigtigere, at sidde og flette fingre og kigge hinanden dybt i øjnene. Betydningen af motion og det gode

fællesskab i en klub, glemmer man nemt, når Amors pile har ramt. Tanken om at holde ynglingeholdet samlet, blev heller aldrig gennemført, og det betød, at enkelte spillere blev så sure, at de forlod klubben.

Holdet var også specielt, fordi vi alle kunne mødes hos Harry i Istedgade, før vi gik i byen sammen på Kit-Kat lørdag aften. Vi havde alle sorte sko, grå gabardinebukser, hvide skjorter, slips og blå jakker. Det var ikke aftalt, men det var tidens trend

Fra afslutningsfesten, hvor kun Gunner provokerer ved ikke at have slips på.

I første række fra venstre: Jens William Sørensen, Gunner Sørensen og Henning von Qualen. Midterste række fra venstre: Hans Jørgen Olesen, Harry Kristensen og Torben Jensen. Bagerste række fra venstre: Holdleder Svend Nikolajsen, Bjarne 'Bulder' Jørgensen, Peter Devantier, Kurt Hermann, Svend Erik Skals, Ole Nikolajsen og træner Finn Mathiesen.

Ost i Tyskland

Der knytter sig mange spøjse oplevelser til Freja-tiden.

På et tidspunkt var vi på en sportstur til Tyskland, men dog ikke længere end lige over grænsen til Flensborg.

Hvordan det gik med fodboldspillet dernede er mere eller mindre gået i glemmebogen, men visse ting har brændt sig fast i hukommelsen.

For eksempel da vi sad bænket under et stort lokalt arrangement. Torben Jensen har altid haft sine meningers mod, og på et tidspunkt havde han fået nok.

-Hvornår får vi noget af det ost, de har lovet os, spurgte han indigneret.

-Hva'for noget ost, spurgte vi andre forbavsede.

-Det, der står om på plakaterne, svarede han.

Så brød latteren ud. Vi var kommet til et påskearrangement, og på tysk hedder det 'Ostern Ball' Mysteriet var løst, men Torben syntes ikke, det var særligt sjovt, at vi andre morede os så godt.

Eksperimentet

Vi var ynglingespillere, det var i 1968, og vi var stadig interesseret i at prøve noget nyt.

En aften ude hos Harry var der et lyst hoved, som spurgte om der var nogen, som havde prøvet det her farlige hash. Ingen svarede, men alle kiggede på mig. Så blev der spurgt, om vi ikke skulle prøve det.

Men hvor stamper man lige noget hash op? Alle kiggede igen på mig, og det blev sagt, at det måtte jeg da kunne. Hvorfor ved jeg ikke, men jeg havde nogle svage ideer om det, så jeg blev sendt i byen efter vareprøver, mens andre hentede en kasse med 50 stk. Ceres Hvidguld, holdets favorit øl. Heldigvis vidste vi, hvor man kunne handle 'bag ind' Det blev i øvrigt anden gang, jeg fik hjælp af Mads udi rygningens svære kunst! (Se Mimersgade og den nordiske mytologi).

Jeg fik mirakuløst nok fundet noget hash, og fået instrukser i, hvorledes sådan en klump skulle behandles.

Så vi gik på med krum hals med cigarettobak, en lille dyr klump hash, en pibe, sølvpapir og et stearinlys. Snart kunne piben gå rundt, men vi tabte ret hurtigt interessen, fordi vi ikke kunne mærke nogen synderlig virkning. Så vi vendte tilbage til vores Ceres Hvidguld og de almindelige smøger, uden filter.

Men Torben var væk! Hans sko var der, hans jakke var der, men han var ikke. Vi ledte højt og lavt, men væk var han.

Så vi tog på Kit-Kat uden ham.

Jeg lånte, som så ofte før, sofaen hos Harry da Kit-Kat lukkede. Om morgenen blev vi vækket af Bulder, som med frygtsom stemme spurgte, hvornår vi var blevet løsladt.

Løsladt? Vi anede ikke, hvad han snakkede om.

Så fik vi historien. Torben sad nede i bilen, men turde ikke komme op. Han havde aftenen før hørt folk på gaden råbe, at nu skulle den hashbule bare lukkes. Han havde hørt politiet trampe på trapperne, og i et ubevogtet øjeblik, havde han set sit snit til, at stikke ud af bagdøren til haven, løbe ned ad en skrænt, over markerne ved et gartneri og hjem til sig selv.

Her fandt hans mor ham næste morgen. Han lå rullet ind i et ryatæppe i stuen.

Det skal indskydes, at det var vinter, og der lå 20-30 cm sne overalt. Det skal også indskydes, at han var løbet helt fra ude fra Istedgade i vestbyen til Sønderbrogade 58 i sydbyen. Kun iført et par strømper, bukser og skjorte.

Så vikinger og gode løbere var vi også på det ynglingehold.

Klubfarverne

Horsens Freja spillede i 1968 stadig i hvide bluser, blå bukser og blå strømper, nøjagtigt som klubben havde gjort, siden den blev stiftet i 1949.

Vi skulle naturligvis stille op til kamp i det rigtige spilletøj, og det gjorde vi alle uden at kny. Sådan var det bare. Det gjorde os ikke mindre glade for og stolte over, at spille i Horsens Freja. Rygnumre var en by i Rusland, men jeg fik mor til, at sy et nummer på min bluse. Hvad kunne være nemmere end at vælge nummer '11' ...?

Vi oplevede kun, at få udleveret blå bluser til få udebanekampe, når vi skulle møde en anden klub i hvide bluser. Så var vi blå fra top til tå.

Horsens Freja's klubfarver stod i klubbens love: Hvide bluser, blå bukser og blå strømper.

Men det hindrede ikke nogle personer i at ændre den blå farve drastisk i 1972.

Her så vi for første gang, hvilken magt en sponsor og penge kan have. Forklaringen var den simple - og aldeles uacceptable - at sponsoren mente hans trykte logo på de hvide bluser, ville fremstå flottere, hvis vi spillede i røde bukser og røde strømper!

Selvfølgelig kunne ingen have gøet af ændringen, hvis bare den havde været vedtaget af en af generalforsamlingen.

Det blev bare aldrig taget op som et punkt på en dagsorden under indkomne forslag. Det blev end ikke nævnt på generalforsamlingen.

I jubilæumsbogen fra 1999 forsøger redaktionen godt nok, at bortforklare det faktiske forløb, men det er kun et spagt forsøg. At vi var nogle som protesterede, bliver dog nævnt.

Den eneste fordel var, at klubben kunne stille repræsentativt op i ens tøj. Tiden læger alle sår, og i dag er det meget få mennesker, der husker den blå farve som en Freja-farve.

Håndbold om vinteren

Horsens Freja havde både en stor fodboldafdeling og også en stor håndboldafdeling.

Når fodboldsæsonen var overstået, så stod den på håndbold i Vesthallen. Naturligvis var det ikke alle fodboldspillere, som sadlede om, men en del gjorde.

Bedst husker jeg, at det var interessant og fornøjeligt, at følge klubbens førstehold. Selv som serie 1 hold, kunne de trække 500 tilskuere i Vesthallen til en enkelt kamp.

Det lykkedes Freja at komme i Kvalifikationsrækken. Evnerne rakte længere, men det gjorde træningsfliden ikke.

Jeg opnåede aldrig at komme på førsteholdet, men var mere end tilfreds med at spille på vores serie 2 hold.

Set i bakspejlet er det underligt, at en plads som højre wing, ikke var besat af en venstrehåndsspiller. Selvfølgelig er verden ikke overfyldt med dem, men det var faktisk aldrig på tale. Istedet blev der trænet intenst på, at kringe sig rundt, når der skulle skydes på mål med højre hånd.

Så gik tiden i vinterperioden med det, indtil vi var klar til en ny udendørs sæson, hvor de højrebenede spillede i højre side og de venstrebenede spillede i venstre side – som regel.

En spøjs oplevelse fik jeg i Vesthallen, hvor en række kendte skuespillere havde sagt ja til en showkamp i indendørs fodbold. I spidsen for showholdet stod en vis Dirch Passer, og jeg blev udnævnt til at tage hånd om Dirch.

Man kan vel roligt sige, at jeg var en slags 'Oppasser.'

Et andet kuriosum fra tiden i Vesthallen er, at det på et tidspunkt blev enormt smart, at spille uden strømper, men med bare fødder i skoene. Om det var fordi en enkelt spiller, syntes det var smart, eller fordi en enkelt spiller havde glemt sine strømper en dag, ved jeg ikke. Faktum er, at det fængede. I hvert fald i Freja.

Jeg mener, ophavsmanden var Amdi Pedersen, en dygtig og en kanonstærk stregspiller i håndbold og en meget temperamentsfuld midtbanespiller i fodbold.

Hvis han altså ikke igen var blevet vist ud, og igen havde fået karantæne.

Det nye klubhus

I 1974 fik Horsens Freja et tiltrængt, nyt klubhus.

Hele 4 omklædningsrum med en brusekabine i hvert rum, hele 2 toiletter og en klubkantine med køkkenfaciliteter. Det var ren luksus.

Det var tiltrængte forbedringer, så det gik stærkt fra forholdene i 50'erne.

Vi var stolte over det nye klubhus, og klubhuset var det naturlige samlingspunkt for medlemmerne.

Da Minna og Erling Rasmussen blev kantinebestyrere, var der samtidig tale om ansættelse af en institution. Parret nød stor respekt for deres store arbejde. Aldrig har klubhuset været mere rent og præsentabelt, og der var fuldstændig styr på kanten. Samtidig var Minna solidarisk overfor spillerne, men ikke overfor

konerne. Det var ikke altid, jeg havde husket at tage nok kon-
tanter med, men jeg var heldigvis godkendt af Minna til, at kunne
få skrevet.

Når min kone så havde overværet en turneringskamp, kunne hun
komme i tanke om at spørge Minna: - Skylder Kurt noget?

- Kurt? sagde Minna lettere forbavset, - nej det gør han da ikke!

Så var der ro på alle fronter, og Minna fik naturligvis altid det
skyldige beløb - også for at være god til at holde masken.

Familiens klub

Min far spillede som aktiv i Horsens Freja i 50'erne, og han var
blandt andet med til, at rykke op i A-rækken i 1955. Det første
oprykkerhold i Freja. Ud over min far, var holdet også repræ-
senteret af min onkel Svend, som var målmand. Der var derfor
nogle familietraditioner at leve op til, da jeg startede i klubben.

Som dreng sidst i 1950'erne kan jeg huske, at Freja fik en ny
fodboldbane i et område i Bygholm Park, lige over åen. Egentlig en
okay bane med en tilpas blød og fjedrende bund. På den ene side
var åen, og på den anden side var der masser af dunham- mere, og
altså dermed mosejord og masser af mosegrise. De har jo for
vane, at grave gange lige under overfladen. Det gjorde de også
under Frejas nye kampbane med det resultat, at flere spil- lere kom
slæmt til skade, når de trådte i et hul. Så var det slut med fodbold på
stedet.

Derudover kan jeg konstatere, at min søn Thomas og min datter
Helle samt mit ældste barnebarn, Frederik, har spillet i klubben.

Hertil kommer min kone Jette, som jeg dog mistænker for et
forsøg på en karriere i klubben, for at komme tættere på en
bestemt person.

Trænerne

Min første træner var Finn Madsen i sæsonen 1967. Han var en
seriøs træner for ynglinge B holdet, og iøvrigt storebror til en af
mine klassekammerater, Mads.

I 1968 kom Finn Mathiesen på banen som en succesrig træner
for et succesrigt ynglinge A hold.

Min første træner som seniorspiller var Peter Wintoniak i 1969.
En kanondygtig og vellidt træner, som var tidligere divisions-
spiller i HfS.

1969-sæsonen blev en ganske okay sæson for den engagerede
træner. Jeg oplevede at spille på et hold, hvor jeg blev venstre wing,
og mange troede, at jeg var bedre, end jeg rent faktisk var. Hvor
svært er det at smide bolden ind foran mål og så råbe: Ole!

Ikke særligt svært, selvom jeg godt nok ramte Ole næsten hver
gang. Man skal blot være klar over, at resten af angrebet kunne
bestå af Ole Jano, Ole Nikolajsen, Ole Bråe, Ole Christiansen eller Ole
Olsen.

Den næste sæson blev desværre både svær og umulig for Peter
Wintoniak. Næsten et halvt førstehold, havde fået store ambi-
tioner om, at blive divisionsspillere i HfS.

I princippet i orden at have ambitioner, men det efterlod Horsens
Freja midt i et vadeded. Vi skulle begynde helt forfra med at bygge
et nyt hold op, og hvis det ikke havde været for stoute støtter som

Erik Hansen og Poul Outzen, var det gået helt galt. De gode spillere fra ynglingeholdet, havde selvsagt ikke nok erfaring nok til at begå sig i serie 2, og ynglingeholdet var forlængst spredt for alle vinde. Vi lærte utroligt meget af af Erik og Poul, og på grund af dem blev der holdt sammen på et nyt hold, og vi lærte noget. Vi rykkede ned i serie 3, men ikke med et brag.

Horsens Freja havde andre HfS'ere som trænere: Knud Larsen, Vilhelm Isager, Kaj Topp og Hardy Jensen, over to perioder. Kun én træner brød den lange række af HfS'ere, Kurt Møller, en inkarneret Freja-mand.

En hjertesag

For mig var der ingen tvivl om, at Horsens Freja var og er, min klub, og den vil altid være min hjerteklub. Det vil derfor gøre mig - og nok også mange andre - utroligt kede af det, hvis navnet Freja skulle forsvinde som en klub i Horsens.

Alle planer med navne som Vestbyens-et-eller-andet, er aldeles fantasiløst. Vestbyen i en sjællandsk by, en by på Lolland, på Fyn eller i Nordjylland?

Vi snakker altså om Horsens!

Men det er i sidste instans noget som de mennesker, der kommer i klubben i dag, skal bestemme. Uden indblanden udefra, dikteret af tidligere medlemmers store, men gamle klubfølelser.

Det vil gøre ondt på mange, men tiden læger alle sår.

De gode minder fra vores tid i Freja, kan ingen tage fra os.

Minderne har man da lov at ha'...

[kh2011]